

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

ДОСВІД ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ІНОЗЕМНИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ З ЕКОНОМІКИ

Некрасова Л.А., Соколовська З.М., Єпіфанова І.М. Досвід вітчизняних та іноземних програм підготовки докторів філософії з економіки: Аналітичний звіт. Одеса, 2021. 44 с.

Виконавець: Некрасова Любов Аркадіївна, доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри економіки підприємств Державного університету «Одеська політехніка».

Соколовська Зоя Миколаївна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій Державного університету «Одеська політехніка».

Єпіфанова Ірина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств Державного університету «Одеська політехніка».

Замовник: Інститут бізнесу, економіки та інформаційних технологій Державного університету «Одеська політехніка».

Результати: Досліджено досвід вітчизняних та іноземних закладів вищої освіти щодо підготовки докторів філософії з спеціальності «Економіка».

Анотація

Дослідження досвіду вітчизняних та іноземних закладів вищої освіти щодо підготовки докторів філософії з спеціальності «Економіка» з метою вивчення загальних трендів та кращих практик проведено у розрізі освітніх (освітньо-наукових) програм вітчизняних та іноземних університетів за такими ключовими напрямками: цілі та обсяги програми, ключові компетентності та результати, освітні компоненти та структурна логіка їх вивчення, ключові напрямки наукових досліджень.

Досвід вітчизняних освітньо-наукових програм з спеціальності «Економіка»

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА

ОНП-20, за спеціальністю 051 «Економіка»

http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/epf/ONP_051_PhD_2020.pdf

Метою освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з економіки є розвиток загальних та фахових компетентностей задля забезпечення підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних професіоналів для здійснення науково-дослідницької та інноваційної діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування в сфері економіки та бізнесу, державного управління та місцевого самоврядування, а також викладацької діяльності.

Особливості програми. Програма містить освітню складову, науково-дослідну та практичну роботу аспірантів як самостійне дослідження, так і в наукових групах, які працюють над широким колом питань у галузі економічних наук, з подальшим практичним впровадженням досягнень у діяльність суб'єктів господарювання та державного управління і місцевого самоврядування. Обов'язковим є портфоліо особистого розвитку.

Обов'язкові компоненти ОП: Філософія науки та професійна етика науковця. Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність. Академічне письмо іноземною мовою. Інформаційні технології у науковій діяльності. Історія, концепції та сучасні досягнення науки. Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень. Педагогічна (асистентська) практика. Загальний обсяг обов'язкових компонент **30,0** кред.

Вибіркові компоненти ОП: *Вибір 1 дисципліни з:* Педагогіка вищої школи. Психологія ефективного управління часом. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Інтернаціоналізація освітньо-наукової діяльності, 3 кред. *Вибір 2 дисциплін з:* Теорія інституційних змін. Інституціоналізація сучасного підприємництва. Кон'юнктура динаміка економічного розвитку. Фінансіалізація економічного розвитку. Очікування та визначеність у сучасній економічній науці. економічної методології і методологічні перспективи, 6 кред. *Вибір 2 дисциплін з:* Економічні стратегії у відкритій економіці. Глобальні стратегії економічного розвитку. Економіка розвитку. Поведінкова та експериментальна економіка. Сучасний розвиток університетських технопарків. Методи статистичної обробки даних, 6 кред. Загальний обсяг вибіркових компонент **15,0** кред. Загальний обсяг освітньої програми **45,0** кред.

Напрями наукових досліджень

Розвиток корпоративних структур в умовах глобальних (ринкових) трансформацій.

Інституціоналізація підприємницької діяльності в умовах трансформаційних перетворень економічної системи.

Розвиток теорії фірми на сучасному етапі інституалізації підприємницької діяльності.

Розвиток теорії промислової організації в контексті трансформаційних змін.

Формування сучасних інституціональних структур в умовах ринкових трансформацій

Інституціоналізація економічного розвитку на різних рівнях сучасної економіки.

Розвиток інституціональних теорій фірми в рамках нової інституціональної економічної теорії (контексті глобального дискурсу).

Державні фінанси України в умовах інституційних трансформацій.

Макрофінанси України: теорія та практика розвитку.

Фіскалізація економічного простору: світовий та вітчизняний досвід.

Оподаткування в системі макроекономічного регулювання.

Моделювання та прогнозування розвитку економічної системи України.

Фінансіалізація економічного розвитку національної економіки України.

Розвиток фінансової архітектури національної економіки в умовах ринкових трансформацій.

Кон'юнктурна динаміка економічного розвитку.

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ЗВ'ЯЗКУ ім. О.С.
ПОПОВА

ОНП-16 Спеціальність 051 «Економіка»

<https://onat.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/051.->

[%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf](#)

Нормативні дисципліни: Професійна та наукова іноземна мова. Науковий та філософський світогляд. Наукова творчість. Основи психології та педагогіки, в т.ч. педагогічна практика. Економіка та управління підприємствами. Управління проектами. Загальний навчальний час нормативної частини - 30 кред.

Дисципліни вільного вибору: Управління змінами .Інноваційний менеджмент в галузі зв'язку. Соціальні комунікації інформаційного суспільства. Стратегія розвитку поштового зв'язку. Управління якістю Стратегічний менеджмент підприємств зв'язку

Загальний навчальний час вибіркової частини -10 кред. Загалом за циклами нормативної та вибіркової частин ОНП – 40 кред.

Тематика дисертаційних досліджень

Підприємство як суб'єкт господарювання та соціально-економічне явище.

Організаційно-правові та економічні форми підприємницької діяльності.

Зовнішньоекономічна діяльність, зв'язки, товарні потоки суб'єктів господарювання та їх інфраструктурне забезпечення.

Підприємство на внутрішніх і світових ринках товарів і послуг.

Економічна безпека підприємницької діяльності.

Основні засоби (фонди) підприємства: економічна сутність, структура, знос, амортизація, виробнича потужність підприємства.

Оборотні кошти: структура, кругообіг, нормування, показники та шляхи ефективного використання.

Нематеріальні ресурси підприємства: формування, використання та поширення.

Власність і її вплив на ефективність діяльності підприємства, форми та шляхи її реалізації на підприємствах.

Економічна діяльність підприємства. Зростання, розвиток та інтеграція діяльності.

Інвестиційна й інноваційна діяльність підприємства.

Затрати та собівартість продукції.

Економічні результати діяльності підприємства:

Реорганізація та реструктуризація, санація підприємства;

Банкрутство та ліквідація підприємства.

Планування діяльності підприємства

Формування, розвиток, оцінювання, мотивація, використання, переміщення персоналу підприємства.

Контролювання, моніторинг і діагностика діяльності підприємств. .

Економічна ефективність та результативність діяльності підприємства.

Якість роботи підприємства та його продукції.

Структура національної економіки, її державне регулювання, структурна політика й механізм її реалізації.

Стратегія економічного розвитку підприємств та сфер економічної діяльності.

Соціально-економічний розвиток підприємств та сфер економічної діяльності.

Макроекономічні процеси: виробництво, доходи, споживання інвестиції, інфляція, валютний курс тощо.

Конкуренція, її види та форми прояву.

Ризики, їх класифікація та урахування.

Міжрегіональне, транскордонне та регіональне співробітництво, інтегральні зв'язки та їх регулювання.

Моніторинг і стимулювання соціально-економічного розвитку на різних рівнях.

Механізми подолання соціально-економічної диференціації.

Методологічні проблеми управління економічним розвитком.

Теоретичні та прикладні проблеми підвищення конкурентоспроможності.

Тарифоутворення, методи та підходи до формування тарифів.

Урахування впливу новітніх макроекономічних та глобальних чинників на розвиток суб'єктів підприємництва.

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОНП-18 - 051 Економіка, «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища»

<http://odeku.edu.ua/wp-content/uploads/Ekonomika1.pdf>

Мета програми: Забезпечити підготовку аспірантів, здатних розв'язувати наукові проблеми у сфері економіки природокористування та охорони навколишнього середовища для виконання оригінальних самостійних наукових досліджень та здійснення науково-педагогічної діяльності.

Особливість програми: Реалізовується у великих наукових групах, активних у широкому колі економічних експериментів що ведуться в напрямі досліджень соціоекономіко-екологічних систем на різних рівнях управління (світовому, національному, регіональному, територіальному).

Дисципліни: Професійна англійська мова. Філософсько-етичні аспекти наукової діяльності. Статистичні методи дослідження природних процесів. Професійна англійська мова. Економічна інформатика та комп'ютерна техніка. Економіка сталого розвитку. Наукова і науково-педагогічна практика. Сучасні підходи до викладання у вищій школі. Економіка раціонального використання природних ресурсів (вибіркова) Наукова і науково-педагогічна практика. Управління науковими проектами. Організаційно-економічне забезпечення природокористування в господарській діяльності Наукова і науково-педагогічна практика. Всього: 60 кредитів ЄКТС)

Тематика наукових досліджень: Теоретико-методологічні засади формування системи інтегрованого управління природокористуванням і природоохоронною діяльністю з метою підвищення соціально-економічної ефективності використання природних ресурсів.

Науково-методичні основи забезпечення збалансованого розвитку соціоекономіко-екологічних систем. Економіко-екологічні механізми управління рекреаційно-туристичним природокористуванням. Організаційно-економічні засади формування і реалізації механізмів забезпечення економіко-екологічної безпеки господарської діяльності в приморських регіонах і в акваторіях морів і океанів в національному та міжнародному вимірі. Організаційно-економічне забезпечення вторинного ресурсокористування в умовах глобальних економіко-екологічних трансформацій.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1b_iYvJ9eyvGlUC9-c6yRO4kt7pnInJek

Освітня програма **20749 економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

ОПП19=20

Метою ОНП є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері економіки, які виявляють лідерські якості, здатні генерувати нові знання, саморозвиватися; володіють дослідницькими навичками високого рівня та інноваційними методами наукової і педагогічної діяльності, системним мисленням, мають достатні знання, навички і світогляд для управління розвитком соціально-економічних систем на основі гармонізації навчальної та дослідницької діяльності, генерації та трансферу знань в академічне і бізнес-середовище, активізації міжнародної діяльності.

Цілі ОП – забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері економіки, які виявляють лідерські якості, здатні генерувати нові знання, саморозвиватися; володіють дослідницькими навичками високого рівня та інноваційними методами наукової і педагогічної діяльності, системним мисленням та мають достатні знання, навички і світогляд для управління розвитком соціально-економічних систем на основі гармонізації навчальної та дослідницької діяльності, генерації та трансферу знань в академічне і бізнес-середовище, активізації міжнародної діяльності.

Особливість ОП полягає в оптимальному поєднанні академічних і професійних вимог, орієнтована на формування у здобувачів компетентностей щодо розробки ефективних механізмів та інструментів для управління розвитком соціально-економічних систем. Підґрунтям започаткування ОНП стала **науково-дослідна база НДІ економіки розвитку МОН та НАН**, що функціонує на випусковій кафедрі, та здобутки наукової школи

економіки розвитку систем та сталого інформаційного суспільства, яка має суттєві напрацювання щодо управління системами різної природи та рівня організації. Наявність спецрад СумДУ Д55.051.01, Д55.051.06 сприяє розвитку ОНП. Підготовка аспірантів економічних спеціальностей в СумДУ триває з 1991 р., з 2016 р. - аспірантів за ОНП «Економіка» спеціальності 051 Економіка. ОП розроблена на основі тимчасового стандарту СумДУ із залученням роботодавців з академічної та бізнес-спільноти: НТУУ «ХПІ», СНАУ та ТОВ «РОМАНОФ ЛТД», ТДВ «Будінмашсервіс» та ін.

ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ: Обов'язкові компоненти: Цикл загальної підготовки - Філософія науки, Методологія та методи наукових досліджень, Інноваційна педагогічна діяльність, Управління науковими проектами, Англійська мова академічного спрямування, Методика підготовки наукових праць. Цикл фахової підготовки - Економетрика і бізнес-аналітика, Сучасні тренди економічного розвитку. Цикл практичної підготовки - Педагогічна практика за професійним спрямуванням. **Загальний обсяг обов'язкових компонентів: 45,0;** **Вибіркові компоненти:** Вибіркові компоненти циклу загальної підготовки, Вибіркові компоненти циклу фахової підготовки. **Загальний обсяг вибіркового компонентів: 15,0.** **ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ: 60,0 кред.**

Науково-дослідна тематика дисертаційних робіт пов'язана з науковою проблематикою економічного спрямування Сумського державного університету та спрямована на формування компетенцій щодо проведення наукових досліджень у галузі економіки, зокрема управління розвитком соціально-економічних систем різних рівнів. Для проведення наукових досліджень здобувачі можуть використовувати науково-дослідну базу Науково-дослідного інституту економіки розвитку СумДУ МОН та НАН України, що функціонує на базі кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування, та здобутки наукової школи економіки розвитку систем та сталого інформаційного суспільства (Л.Г. Мельника), що напрацювала знання, навички та світогляд для управління системами різної природи та рівня організації, включаючи, екосистеми, макро-, мікро- та регіональні соціально-економічні системи, а також трансконтинентальні утворення.

Тематика наукових досліджень аспірантів охоплює такі напрямки:

- Економіка та сталий розвиток: Економічне обґрунтування напрямів забезпечення сталого розвитку. Теоретичні та методичні основи взаємовідносин у сфері економіки та сталого розвитку. Організаційно-економічні механізми забезпечення сталого розвитку. Соціально-економічні проблеми сталого розвитку та еколого-економічна безпека. Економіко-математичне моделювання процесів розвитку еколого-економічних систем. Економіка енерго- та ресурсозбереження.

- **Економіка підприємства: трансформаційні процеси:** Ефективність управління та трансформаційні зміни на підприємстві. Фінансово-економічна результативність діяльності підприємства. Маркетингова та логістична діяльність підприємства. Економіко-математичне моделювання та оптимізація діяльності суб'єктів господарювання. Інформація, комунікації та інновації в управлінні підприємством.

Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства. Прогнозування технологічного оновлення підприємств.

- **Економічна безпека:** Економічне забезпечення ефективності системи кібербезпеки суб'єктів господарювання. Реформування системи економічної безпеки національної економіки. Організаційно-економічні механізми забезпечення економічної безпеки. Економіко-математичне моделювання впливу поведінки суб'єктів господарювання на економічну безпеку. Теоретичні концепції, моделі та прогнозування факторів економічної безпеки. Забезпечення економічної безпеки держави.

Зі звіту «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми», 05.11.2020 р.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- Наявність в організаційній структурі Експертної ради, систематичне (не перший рік) залучення потенційних стейкхолдерів до освітнього процесу.
- Позитивною практикою є наявність в університеті Тимчасового стандарту вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка.
- Достатньо різноманітний перелік вибіркового дисциплін за каталогами, що доповнюють загальні та фахові компетентності, а також дозволяють здобувачу обрати власну траєкторію навчання. Здобувачі обирають дисципліни у відповідності до вибіркового каталогів.
- Наявність практики опитування роботодавців, здобувачів та випускників щодо якості проектування структури та змісту ОНП.
- Розроблений в ЗВО перелік локальних нормативних актів повністю охоплює питання, які мають бути врегульовані для забезпечення внутрішньої системи якості освіти.
- Академічна кваліфікація НПП підтверджується високими індексами цитування наукових публікації за профілем ОП, зокрема в Міжнародних наукометричних базах.
- Проведення конкурсного відбору науково-педагогічних працівників здійснюється за формалізованими показниками. Впроваджено в практику заповнення інформаційної довідки, яка дозволяє застосувати диференційований підхід до процедури конкурсу.
- В університеті створено окремий структурний підрозділ - Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу. Головним завданням якого є формування в університеті

системи безперервного, взаємоузгодженого та послідовного розвитку професійних компетенцій співробітниками за всіма напрямками їх діяльності.

- Наукові керівники та здобувачі є активними дослідниками, свідченням чого є численні публікації (у т.ч. у виданнях, що індексуються міжнародними базами даних) та участь у проєктах.
- Весь процес освітньої діяльності прозорим для всіх учасників.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відсутність практичної підготовки до 2019 року ускладнює оцінку структури ОНП в повному обсязі.

Можливість опанування здобувачами практики педагогічної майстерності (більшість здобувачів працюють стажерами та асистентами) не дозволяє забезпечити виконання повноцінної програми практики.

Експертна група рекомендує:

посилити перелік soft skills, які можуть опанувати здобувачі.

Під час ознайомлення з програмами вступу експертна група відмітила неточності у переліку дисциплін, що винесено на іспит.

Рекомендуємо переглянути методичні рекомендації до програми вступного фахового випробування та навести коректний перелік дисциплін, що винесені на вступний іспит (зокрема, відсутні питання для підготовки, рекомендована література за дисциплінами “Інвестування” та “Економіка розвитку”).

Рекомендується підвищити ефективність системи моніторингу щодо виявлення випадків порушення принципів академічної доброчесності.

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Освітня програма **37028 Економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

ОНП-20 (<http://www.kntu.kr.ua/doc/educational%20program/filos/2020/051.pdf>), та
Відомості про самооцінювання освітньої програми (24.04.2020 р.)
http://www.kntu.kr.ua/doc/samoocin_ekologia_df.pdf

Мета освітньої програми: Підготовка професіоналів, здатних до науково-дослідної та інноваційної діяльності, яка передбачає розв'язання фундаментальних та практичних

проблем в сфері економіки й на стиках з нею на основі досліджень, що орієнтовані на отримання нових наукових знань теоретичного та/або прикладного характеру й характеризується невизначеністю умов і вимог із застосуванням передових спеціалізованих методів спрямованих на переосмислення та/або розширення меж наявних знань й формування універсальних навичок наукового дослідника, оформлення отриманих результатів у вигляді оригінального дисертаційного дослідження у сфері економіки, яке має важливе теоретичне і практичне значення, здійснення науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти I-IV рівня акредитації.

Цілями ОНП є: фундаментальна та прикладна підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та вирішувати практичні проблеми на локальному, регіональному та національному рівнях економіки з використанням теорії, методології та методів сучасної економічної науки, приймати обґрунтовані та ефективні інноваційні управлінські рішення за умов невизначеності та мінливості зовнішнього середовища, якісно здійснювати професійну, експертно-аналітичну та наукову діяльність.

ОНП передбачає: розв'язання фундаментальних та практичних проблем в сфері економіки, пов'язаних із науковими дослідженнями, що орієнтовані на отримання нових наукових знань, умінь, навичок та інших програмних компетентностей теоретичного та прикладного характеру; оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності здобувача в умовах закладів вищої освіти; виконання оригінального дисертаційного дослідження у сфері економіки, яке має важливе теоретичне і практичне значення.

Особливості програми:

Освітня складова програми. Програма реалізується у невеликих групах дослідників. Програма передбачає диференційований підхід до підготовки здобувачів. Програма передбачає 44 кредити ЄКТС для обов'язкових навчальних дисциплін за такими циклами: - оволодіння загальнонауковими (філософськими компетентностями) – 4 кредити; - здобуття мовних компетентностей – 8 кредитів; - набуття універсальних навичок дослідника – 9 кредитів; - здобуття компетентностей із спеціальності – 17 кредитів; - практична підготовка – 6 кредитів. Крім цього, для вибіркових дисциплін – 16 кредитів ЄКТС. Наукова складова програми. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних теоретичних та експериментальних досліджень за темою дисертації під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Ця складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача і є складовою частиною навчального плану. Особливістю наукової складової освітньо-наукової програми підготовки

докторів філософії зі спеціальності 051 «Економіка» є те, що окремі складові власних наукових досліджень здобувачі зможуть виконувати під час практичних занять з дисциплін професійної підготовки.

Унікальність ОНП полягає, в тому, що її формування та реалізація по-перше ґрунтується на пріоритетних цінностях ЦНТУ (компетентність, професіоналізм, лідерство, якість, креативність, доброчесність, відкритість, децентралізація, інклюзивність) і, по-друге, відповідає стратегічним завданням розвитку університету як регіонального освітнього і наукового центру підготовки кадрів для економіки, науки і освіти України та світу.

Освітня складова програми: 1. Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями: Філософія науки (4 кред.); 2. Здобуття мовних компетентностей: Англійська мова за профілем наукової спеціальності (8 кред.); 3. Набуття універсальних навичок дослідника: Педагогіка вищої школи, Інформаційні технології в науковій діяльності; Організація дослідницької діяльності та презентація її результатів (9 кред.) 4. Здобуття компетентностей зі спеціальності: Сучасна теорія соціально-трудових відносин, Механізми регулювання інноваційного розвитку національної економіки, Сучасні моделі управління як чинник забезпечення конкурентоспроможності, Фінансове забезпечення сталого розвитку (17 кред.); 5. Практична підготовка: Педагогічна практика (6 кред.); Загальний обсяг обов'язкових компонент 44 кред. **6. Вибіркові компоненти:** Дисципліни за вибором. (16 кред.) **Загальний обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми:** 60 кред.

УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Освітня програма **38660 Економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

Самоаналіз 21.04.2020 р. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26223>

Цілями програми є здобуття компетентностей, необхідних і достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результатами яких є наукова новизна, теоретико-практичне значення, оволодіння науковими методами й методологічним інструментарієм наукового пошуку з економічної тематики, набуття знань творчої наукової розвідки, вміння знаходити найраціональніші управлінсько-організаційні рішення в ході підготовки та захисту дисертації.

Особливість програми полягає у спрямованості на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису з метою реалізації наукових досліджень, продукування нових знань та розроблення ефективних механізмів функціонування, розвитку та управління територіальними соціально- економічними системами. Набуті знання взаємозумовлюються сучасними тенденціями розвитку національної й регіональної економіки, умовами євроінтеграційних процесів, і матимуть широке практичне застосування. Відмічене в сукупності сприятиме досягненню успішної наукової діяльності й забезпеченню фахової професійності здобувача.

ОНП-19 (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24765>)

Обов'язкові компоненти ОНП: Іноземна мова для комунікації в науково-педагогічному середовищі (6 кред.); Теорія та методологія класичної та сучасної філософії (4 кред.), Презентація наукових результатів та управління науковими проектами (3 кред.), Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять (3 кред.), Сучасні інформаційні технології (3 кред.) Сучасні теорії розвитку економічних систем (4 кред.) (*Обов'язкові компоненти -23 кред.*)

Вибіркові компоненти (по одній, 6 кред.): Управління людським розвитком. Інноваційний потенціал національної економіки. Регіонально-адміністративний менеджмент
Вибіркові компоненти (по одній, 6): Державна політика розвитку підприємництва в Україні; Зовнішньо-економічна діяльність прикордонного регіону; Сучасні теорії та системи державного управління; Людський капітал (Вибіркові всього – 12 кред.). **Загальний обсяг компонент – 35 кред.**

Зі Звіту «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»
(<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/27348>)

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик. Орієнтація УжНУ на інноваційний розвиток та інтернаціоналізацію, активна участь у наукових проектах, розгалужена мережа міжнародних партнерів. Наявність наукової інноваційної лабораторії. Тематика досліджень здобувачів реалізується в межах наукових тем кафедри економіки та підприємництва і проводяться дослідження на міжкафедральній основі. Наявна інституційна спроможність УжНУ забезпечувати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відбуваються з урахуванням думок стейкхолдерів. Тісна співпраця ОНП з державним сектором економіки, ЗВО зі спеціалізованими вченими радами, випускниками. В робочих програмах визначене широке використання різноманітних та інноваційних методів викладання, призначених для набуття у тому числі й soft skills. На кафедрі економіки та підприємництва з 1991 року діє наукова школа регіональної і національної економіки. На

ОНП сформована наукова спільнота із аспірантів і наукових керівників, які створюють можливості для аспірантів проводити науково-дослідну роботу за обраною тематикою із самостійно вибраним науковим керівником на базі інноваційних лабораторій, Наукової бібліотеки із доступом до наукометричних баз даних, публікації наукових статей у фахових та іноземних виданнях, виступах на наукових конференціях. Сильний рівень дослідницької та наукової орієнтації ОНП на регіональний контекст. Вибіркові компоненти ОНП є міждисциплінарними. Виважена структура ОНП для досягнення ПРН за предметною областю і обґрунтоване навантаження для аспірантів з урахуванням їх самостійної роботи. Правила вступу є чіткими і зрозумілими, враховують особливості ОНП. Наявний публічний доступ до нормативних документів ЗВО. Академічна мобільність врегульована. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Правила і процедури, пов'язані з ОНП, визначені у відповідних документах УжНУ, є в цілому зрозумілими і регулюють дії всіх учасників ОНП. Керівництво ЗВО підтримує розвиток наукової активності викладачів, та зацікавлено в подальшому розвитку ОНП. Створена система мотивування науковців до публікації статей у наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science. Також створена система преміювання викладачів, які увійшли до ТОП-10 рейтингу НПП; та за участь у конкурсі монографій. У викладачів та студентів є безоплатний доступ до електронних ресурсів, який здійснюється як у комп'ютерних класах з вільним доступом, так і через Wi-Fi. У ЗВО наявний сприятливий морально-психологічний клімат. Приділяється увага умовам навчання осіб з особливими освітніми потребами. Матеріально-технічні ресурси забезпечують потреби аспірантів. Санітарно-технічний стан усіх приміщень відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації. Забезпеченість на інституційному рівні УжНУ двома системами перевірки на плагіат – Unicheck та Strike plagiarism, безкоштовний доступ до них для всіх учасників освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення. Відносно слабка участь у міжнародних проектах здобувачів і викладачів ОНП попри наявність таких можливостей в УжНУ, відповідно, навчання, викладання та наукові дослідження за ОНП слабо пов'язані з інтернаціоналізацією.

Недостатнє використання потенціалу стейкхолдерів у процесах оновлення ОНП. Вилучення практики як складової НДР аспірантів з 2019 року. Невизначеність щодо мінімальної кількості здобувачів, достатньої для формування групи для вивчення вибіркової дисципліни. Робочі програми не містять опису конкретних (або типових) завдань для здобувачів, методи навчання наводяться узагальнено, списки літератури потребують оптимізації. Відсутність протоколів засідання комісії з академічної доброчесності за результатами розгляду наукових

публікацій здобувачів і викладачів. Відсутність звітів з процедур оцінювання та анкетування учасників освітнього процесу у відкритому доступі.

Рекомендації. Посилити участь стейкхолдерів у процесах оновлення ОНП через їх включення до складу розробників або в інший регулярний і значимий для забезпечення якості ОНП спосіб. Посилити мотивацію здобувачів до участі в міжнародних дослідницьких проєктах та програмах закордонного стажування, активізувати академічну мобільність. Ввести до ОНП дисципліни, спрямовані на посилення аналітичної складової та за рахунок цього збільшити обсяг дисциплін за спеціальністю. Ввести в ОНП навчальні модулі/теми з питань забезпечення академічної доброчесності. Включити практику як самостійний освітній компонент. Робочі програми трансформувати у силабуси, побудовані на засадах компетентнісного підходу та студентоцентризму, передбачивши взаємозв'язок між результатами навчання, методами викладання та системою оцінювання, оновити списки літератури, включити політику забезпечення академічної доброчесності. Розробити та реалізувати політику заохочення неформальної освіти. Враховувати публікаційну активність при вступі до аспірантури. Проаналізувати ефективність існуючої моделі забезпечення академічної доброчесності через необмежений і безкоштовний доступи до систем перевірки. Мотивувати до проходження перевірки на плагіат з першого разу для оптимального розподілу ресурсів УжНУ. Розширити бази для проходження практики у державному секторі економіки. Залучати до керівництва дисертаційними роботами лише тих науковців, які є активними дослідниками, мають статті у наукометричних базах даних і відповідні профілі, і дослідження яких має тісний зв'язок з ОНП. Окреслити детальніше можливості для осіб із особливими освітніми потребами при вступі на ОНП. Посилити зручність навігації сайту УжНУ на основі, зокрема, системи перехресних посилань. Зробити звіти за результатами опитування учасників освітнього процесу (в тому числі викладачів) публічними, разом із планами заходів та/або проєктами рішень, підготовленими на основі таких опитувань.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Освітня програма **37107 Економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

Самоаналіз: 28.04.2020 р. <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/051/37107-economics.pdf>

Цілі ОНП полягають у підготовці висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 «Економіка», здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі економічної науки, державного управління та бізнесу, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти.

Особливості ОНП:

- виконується на економічному факультеті КНУТШ, який є провідним класичним багатогалузевим університетом дослідницького типу, що підтверджується міжнародними та національними університетськими рейтингами;
- фокус ОНП – глибокі теоретичні знання, розуміння сучасних проблем економічного розвитку, здатність розробляти новітні економічні концепції, володіння методологією проведення економічних досліджень, методами статистичного аналізу, економіко-математичного моделювання та сучасними ІТ технологіями для економічних досліджень, що забезпечує унікальний синергетичний ефект підготовки;
- викладачами ОНП та науковими керівниками аспірантів є висококваліфіковані НПП університету, засновники та представники трьох наукових шкіл, які сформувалися та розвиваються на економічному факультеті (http://science.univ.kiev.ua/research/scientific_school/);
- фахові дисципліни є авторськими, відповідають сучасним досягненням економічної науки та практики.

ОНП-18

Мета освітньо-наукової програми: Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 «Економіка», здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі економічної науки, державного управління та бізнесу, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти.

Особливості програми: Можливість отримання додаткової кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти».

Обов'язкові компоненти ОНП: Академічне письмо англійською мовою (English academic writing) 3 кред. Філософія науки та інновацій 7 кред. Студії з економіки 5 кред. Методологія та організація наукових економічних досліджень 3 кред. Асистентська

педагогічна практика 10 кред. **Загальний обсяг обов'язкових компонент: 28 кред.**
Вибірковий блок 1 (1 дисципліна з переліку) 4 кред. Практична філософія та епістемологія науки. Професійно-педагогічна компетентність викладача. Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів. Комерціалізація наукових досліджень та трансфер технологій. Принципи організації науково-дослідницьких робіт. Наукова бібліографія: практикум. Наукова комунікація: методи оприлюднення результатів дослідження. Професійне проектне управління науковими дослідженнями. Інтелектуальні обчислення та аналіз даних. Мінерально-сировинна база України. Основи системної біології. Сучасні кількісні методи аналізу соціальних даних. Сучасні проблеми і тенденції розвитку інформаційних технологій. Наноструктуровані полімерні матеріали для біотехнологій, медицини, інформаційних технологій та сонячної енергетики. ЯМР-спектроскопія для природничих наук. Теорія хаосу. Математичні основи захисту інформації. Математична теорія фінансових ринків. Цивілізаційні, етнокультурні та міжетнічні процеси в Європі. Глобалізаційні процеси в сучасному світі. Актуальні проблеми сучасного суспільства: Україна у глобальних та регіональних порівняннях. Українська наукова мова. Практична риторика. Технології впливу в діловій комунікації. Психологія спілкування. Актуальні проблеми зовнішньої політики України. Право інтелектуальної власності. Ринок цінних паперів. Лінгвістичне програмування поведінки людини. Література у глобальному естетичному просторі XXI ст. Глобальні зміни клімату, нові геосферні тренди. Глобальні проблеми людства та сталий розвиток. Інноваційні технології в сфері воєнної та інформаційної безпеки. Методологія проведення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення. IT Essentials ("Основи інформаційних технологій"). NDG Linux Essentials. Універсальні (м'які) здібності "Soft Skills" (англійською мовою)

Вибірковий блок 2 (2 дисципліни з переліку в рівних пропорціях) 8 кред. Методи стратегічного управління. Сучасні інформаційні технології в економічних дослідженнях. Кількісні методи мікро, мезо-, макроекономічних досліджень. Інституційний аналіз економічного розвитку. Методологічні та практичні аспекти міжнародного маркетингу (англійською мовою). Методи і моделі обґрунтування економічних рішень. Фінансові ринки, інструменти та інститути (англійською мовою). Вибірка в статистичному аналізі: методологія, організація, технологія побудови. Статистичний аналіз і моделювання демографічних процесів.

Загальний обсяг вибірових компонент: 12 кред. Загальний обсяг освітньо-наукової програми: 40 кред.

Із «Звіту Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»

<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/292/37152-Expert-group-report.pdf>

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик: Цілі ОНП відповідають стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів. ОНП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та галузевого контексту. Обсяг ОНП та окремих її компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня доктора філософії. Її структура забезпечує можливість для здобувачів формувати свою індивідуальну освітню траєкторію. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів та дозволяють здобути необхідні для подальшої професійної діяльності компетентності. ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям. Правила вступу на навчання за даною ОНП є чіткими і зрозумілими. Добре структурований репозитарій ЗВО забезпечує можливість публічного доступ до низки організаційно-методичних документів. Підтверджено відповідність викладачів компонентам ОНП за академічною та професійною кваліфікацією. Здійснюється співпраця із роботодавцями у контексті організації та реалізації освітнього процесу. Фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації цілей ОНП. Доступ до інфраструктури ЗВО та інформаційних ресурсів у межах ОНП у навчальний та позанавчальний час здійснюється безоплатно. ЗВО підтримує та розвиває інфраструктуру для задоволення потреб та інтересів аспірантів. Політика ЗВО щодо інклюзивного простору постійно розвивається і створює всі умови для реалізації права на освіту для осіб із особливими потребами. У ЗВО розроблені та діють регуляторні документи щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, а також практики їх оперативного оновлення. Стейкхолдери залучені до процесу моніторингу ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю. Наукова діяльність аспірантів відповідає напрямам досліджень їх наукових керівників. ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах ОНП можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Керівництво науковими роботами аспірантів за даною ОНП здійснюється представниками трьох кафедр, що забезпечує належний рівень апробації результатів наукових досліджень на міжкафедральних семінарах. Університет забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення Потребує удосконалення процедура врахування пропозицій здобувачів вищої освіти щодо формування цілей і програмних результатів за ОНП шляхом їх опитування не лише на предмет задоволення навчанням в аспірантурі, але й щодо одержання інформації у формалізованому вигляді з метою удосконалення даної ОНП. Має місце деяка невідповідність наданого навчального плану освітній програмі в частині обов'язкових компонент. Рекомендовано переглянути цих два документи на предмет узгодженості назв окремих дисциплін, а також доцільності віднесення дисциплін вибору факультету/інституту до категорії обов'язкових компонент. Реалізація існуючого механізму вибору здобувачами вищої освіти варіативних дисциплін потребує вдосконалення з метою надання їм більшої свободи. Рекомендовано переглянути Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір дисциплін та внести зміни до нього на предмет зменшення обмежень щодо вибору аспірантами дисциплін з метою підвищення ефективності формування ними індивідуальної освітньої траєкторії. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у ЗВО на даний час відсутні. Рекомендовано створити чіткі процедури, які забезпечуватимуть можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувачам рівня доктора філософії за даною ОНП. Процес інтернаціоналізації за цією ОНП потребує подальшого розвитку. Рекомендовано активізувати академічну мобільність викладачів та аспірантів за даною ОНП на засадах урахування досвіду і передових практик іноземних університетів, де реалізуються подібні програми, а також переглянути можливість запрошення іноземних лекторів для проведення занять окремо для аспірантів даної ОНП. Запропоновано розробити форми анкет та проводити регулярне опитування стейкхолдерів задля взаємовигідної співпраці, що уможливить формалізацію пропозицій та ефективний зворотний зв'язок щодо удосконалення даної ОНП. Рекомендовано ЗВО розробити ефективну власну програму підвищення кваліфікації викладачів для розвитку їх соціальних навичок (softskills) та педагогічної майстерності. Рекомендовано створити об'єктивну систему індивідуального оцінювання результативності діяльності НПП для використання її в системі стимулювання педагогічної майстерності та продуктивності праці персоналу. Здобувачі освіти недостатньо поінформовані щодо механізмів та алгоритму дій у разі виникнення конфліктів. Для врегулювання можливих конфліктних ситуацій у майбутньому доцільним є введення позиції освітнього омбудсмена та проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів для підвищення обізнаності аспірантів. Пропонується формалізувати механізм внесення пропозицій від усіх аспірантів загалом, а не лише членів Наукового товариства студентів та аспірантів. З метою ефективного відстежування кар'єрної

траєкторії випускників доцільно розробити порядок моніторингу працевлаштування випускників за ОНП із залученням Клубу випускників ІМВ «Ardea Alba».

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА

Освітня програма **36714 Економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

Із самоаналізу, 23.04.2020 р. <https://www.univer.kharkov.ua/docs/ekonomika-phD.pdf>

Метою програми є підготовка доктора філософії з економіки на основі сучасних світових стандартів якості, органічного поєднання фундаментальної та прикладної складових, лідерських позицій на українському науковому просторі і високого міжнародного конкурентного рівня, достатнього потенціалу комерціалізації наукових результатів на національному та світових ринках науково-технічних розробок, органічної інтеграції у світове співтовариство університетів, привабливості для іноземних аспірантів, що здатна забезпечити успішне працевлаштування випускників на сучасних ринках праці.

Унікальність програми спирається на загально визнану та широко відому наукову школу д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України Гриценка А.А. Усі учасники програми з боку викладачів економічних дисциплін є учнями проф. Гриценка А.А., які самі є переважно докторами наук та мають значний досвід підготовки власних кандидатів та докторів наук. Унікальність досвіду та традицій школи проф. Гриценка А.А. спирається також на більш ніж 30-річний досвід роботи спеціалізованої вченої ради зі спеціальності 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки, через яку пройшло більш ніж 200 кандидатів та докторів наук з України, В'єтнаму, КНР. Саме унікальний науковий потенціал викладацького складу, тісне поєднання наукової роботи з викладацькою діяльністю забезпечує підготовку здобувачів у повній відповідності до найсучасніших вимог ринку праці у відповідних його сегментах – науковому та викладацькому.

ОНП-19 https://www.univer.kharkov.ua/ua/research/doctor_division

Перелік компонент освітньо-професійної /наукової програми:

Обов'язкові компоненти ОП: Філософські засади та методологія наукових досліджень, Іноземна мова для аспірантів. Підготовка наукових публікацій та презентація результатів дослідження. Інтелектуальні системи аналізу даних. Сучасна теоретична економіка. Методологія дослідження та практика вимірювання економічних процесів.

Загальний обсяг обов'язкових дисциплін: 28 кред.

Вибіркові компоненти ОП: *Вибірковий блок 1 (2 по 3 кред.):* Еволюційна економіка. Національна економіка України в умовах європейської інтеграції. Соціальна відповідальність. Статистичне моделювання та прогнозування. Моделі економічної динаміки. Теорія ігор та її застосування в економічному аналізі. Економічна компаративістика: порівняльний аналіз сучасних економічних систем. *Вибірковий блок 2:* Невизначеність та реформування господарських систем. Трансакційна політика та трансакційна архітектоніка. Методика викладання економічних дисциплін. Ринок фінансових послуг. Теорія галузевих ринків. Податки та податкова політика. Економіко-статистичні методи дослідження кон'юнктури ринку. **Загальний обсяг вибірових дисциплін: 12 кред.**
Загальний обсяг освітньої програми: 40 кред.

Зі «Звіту» «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»

<https://www.univer.kharkov.ua/docs/051-economika.pdf>

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОНП забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання. У ХНУ ім. В.Н. Каразіна є можливості для публікування та апробації результатів досліджень, є два фахових видання категорії Б; проводяться конференції, в т.ч. міжнародні, семінари. У викладачів, задіяних в ОНП, наявні публікації у журналах, що індексуються БД Scopus та WoS. Опубліковані праці НПП дотичні до відповідної навчальної дисципліни ОНП, яку читає викладач, а публікації наукових керівників корелюються з темами дисертацій здобувачів. Висококваліфікований професорсько-викладацький склад ХНУ ім. В.Н. Каразіна створює потенціал для формування разових спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. У ХНУ ім. В.Н. Каразіна успішно реалізуються програми професійного розвитку викладачів. Усі викладачі, задіяні у ОНП, пройшли стажування (внутрішнє та/або зовнішнє) або інші форми підвищення кваліфікації. Зміст навчальних матеріалів НПП оновлюють на основі наукових досягнень і сучасних галузевих практик. Тематика дисертаційних досліджень відповідає сучасним реаліям. ХНУ ім. В.Н. Каразіна має потужну матеріально-технічну базу (навчальні приміщення, комп'ютерні класи, бібліотека з читальними залами, спортивні зали, їдальні, актові зали, консультаційний центр, гуртожитки та ін.). Забезпечені умови для навчання здобувачів з обмеженими можливостями. У ХНУ ім. В.Н. Каразіна створене середовище популяризації академічної доброчесності. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ХНУ ім. В.Н. Каразіна визначені у відповідних положеннях, їх дотримуються усі учасниками освітнього процесу під час реалізації ОНП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення: ОНП є значущою в контексті стратегічного розвитку ЗВО, про що було зазначено при онлайн зустрічі з адміністрацією, проте, при аргументації цілей ОНП – посиляються на класичність ХНУ ім. В.Н. Каразіна, а ознакою унікальності даної ОНП вважається кваліфікований кадровий склад, що є не коректним, на думку ЕГ, адже кваліфіковані кадри мають бути необхідною умовою кожної ОНП. Реалізація підходу студентоцентризму та принципів академічної свободи є частковою. Експертна група рекомендує посилити реалізацію студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи особливо в частині освітньої складової ОНП. Не проводиться опитування здобувачів, які навчаються за даною ОНП у ХНУ ім. Каразіна. Рекомендовано проводити анонімне анкетування здобувачів з метою з'ясування їх побажань у реалізації ОНП та щодо інших аспектів життєдіяльності у ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Процедура реалізації права здобувачами на вільний вибір дисциплін з вибіркового блоку потребує вдосконалення. Також рекомендовано розширити перелік вибіркового блоку дисциплінами з вивчення ІТ, менеджменту, права, соціології, психології тощо. Деякі з цих пропозицій озвучені під час спілкування з роботодавцями. Перелік представлених програмних результатів навчання в ОНП є занадто звуженим. Рекомендовано розширити перелік програмних результатів навчання відповідно до спеціальності 051 «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з метою уникнення різночитання щодо відповідності ОНП предметній області інших спеціальностей. Не в усіх робочих програмах/силабусах описано форми та методи навчання; в інших – потребують конкретизації. Рекомендовано відобразити форми та методи навчання за усіма компонентами ОНП у робочих програмах чи силабусах, зміст останніх у цілому має відповідати їх назві. Також рекомендуємо посилити увагу до процесу проходження і атестації практики здобувачами. ЗВО не залучає до аудиторних занять за даною ОНП професіоналів-практиків, які працюють в організаціях, на підприємствах різних секторів економіки. Рекомендовано залучати до реалізації ОНП не лише науковців-практиків, а й професіоналів-практиків з реального сектору економіки (що в дистанційному режимі не складно організувати). Здобувачі не в повній мірі володіють інформацією про освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну діяльність та підтримку, яка може надаватися ЗВО. Доцільно, щоб така інформація (про різного роду можливості, в т.ч. підтримки) їм надавалась. Несистематизоване розміщення посилань в інформаційній базі ЗВО створює незручності для користувача. Не усі посилання у звіті самооцінювання були діючими. Також проєкт освітньо-наукової програми «Економіка» (освітній ступінь доктор філософії) знаходиться поза зоною доступу, що унеможлиблює ознайомлення та надання пропозицій стейкхолдерами. Рекомендовано систематизувати інформацію і покращити

навігацію (за поясненням, на період проведення акредитації ЗВО працювало над наповненням інформаційної бази нового сайту.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Освітня програма **36997 Економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

ОПП-20 https://drive.google.com/file/d/1DOdu9Zh1Wmd5MYuePkU9jxiNeT_GWufB/view

Мета програми. Підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка», здатних розв'язувати комплексні проблеми у галузі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійних практик на основі формування і розвитку у здобувачів програмних компетентностей, набуття основних вмінь та навичок виконання оригінального дисертаційного дослідження у сфері економіки, яке має важливе теоретичне і практичне значення.

Особливості освітньо-наукової програми Особливості програми полягають в: 1) дослідженні соціально-економічних систем різного рівня (країна, регіон, підприємство) з використанням міждисциплінарного підходу, врахуванням соціокультурних передумов та наслідків; 2) поєднанні філософського осмислення та теоретичного узагальнення економічного буття з прикладними інноваційними розробками, придатними для практичного використання в діяльності організацій різного рівня та господарській практиці; 3) опануванні та використанні сучасного інструментарію статистичних досліджень та економіко-математичного моделювання соціально-економічних процесів; 4) сфокусованості навчання та досліджень на інтеграцію в міжнародну наукову спільноту, тісне співробітництво з урядовими структурами, міжнародними організаціями, вітчизняними та закордонними закладами науки та освіти, бізнес-сектором.

Освітня складова ОНП. Обов'язкові компоненти освітньої складової ОНП

Цикл загальнонаукової підготовки: Філософія науки. Методологія економічних досліджень. Загальний обсяг: 7 кред. **Цикл дослідницької та академічної підготовки:** Сучасні освітні технології. Управління науковими проектами. Економетричне моделювання

в ІТ-середовищі. Залік Загальний обсяг: 11 кред. **Цикл мовної підготовки та професійних комунікацій:** Іноземна мова для академічних цілей. Загальний обсяг: 6 кред. **Цикл спеціальної підготовки:** Генезис економічних теорій. Економіка сталого розвитку. Парадигми дослідження соціально-економічних систем. Соціоекономіка. Креативна економіка. Загальний обсяг: 18 кред. Загальний обсяг обов'язкових компонент: 42 кред. Вибіркові компоненти освітньої складової ОНП Здобувач обирає 4 дисципліни загальним обсягом 16 кредитів з Каталогу вибірових дисциплін, затвердженому по ЗВО для освітнього рівня - доктор філософії (PhD) Загальний обсяг вибіркової компоненти: 16 кред. Цикл практичної підготовки Педагогічна практика. Загальний обсяг практичної підготовки: 2 кред. **Загальний обсяг освітньої складової ОНП: 60 кред.**

Звіт «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»

https://drive.google.com/file/d/1vBLE9D14g_bRkMRUGrUz3DFnGnlDSymv/view

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик.

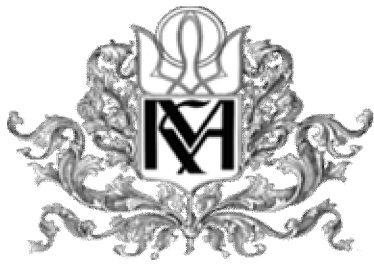
Високопрофесійний викладацький склад, який створює потенціал для формування разових спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Потужна матеріально-технічна база: наявність оснащених на високому рівні аудиторій, бібліотеки, спорткомплексу, є в наявності окремий гуртожиток з усім необхідним для проживання та навчання. Забезпечені умови для навчання здобувачів з обмеженими можливостями. Наявність міжнародних контактів, які відкривають широкі перспективи партнерства, обміну досвідом, стажування, академічної мобільності, як для НПП, так і здобувачів. Забезпечені умови для формування здобувачами індивідуальної траєкторії навчання, запропонований широкий перелік вибірових дисциплін (більше 70), відпрацьований механізм вибору дисциплін аспірантами; проведення занять здійснювалось навіть для одного аспіранта. З 2020 року мінімальною кількістю аспірантів для організації занять є 2 особи. Викладачі продемонстрували позитивний досвід зарахування результатів неформальної освіти за деякими дисциплінами. В самих робочих програмах викладачі стимулюють здобувачів до проходження масових онлайн-курсів, семінарів тощо. ЗВО сприяє та підтримує професійний розвиток НПП: оформлює вчасно відрядження, надає можливості, скорочує педагогічне навантаження на 60 годин за наукові публікації, що індексуються в базах даних Scopus та/або Web of Science. Відбувається дотримання принципів академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Роботи перевіряються спеціальною програмою, ретельно аналізуються науковими керівниками, здобувачі усвідомлюють наслідки недоброчесності; в цілому в університеті проходить низка заходів, спрямованих на підвищення культури академічної доброчесності та забезпечення якості освіти. У закладі існують широкі можливості для публікацій та апробації результатів дослідницької роботи, є

п'ять фахових видань категорії Б; щорічно проводиться низка конференції, в тому числі міжнародних, форумів, семінарів. Сильною стороною програми є її процедура вдосконалення за участі широкого кола стейкхолдерів, отримані рецензії, відгуки та рекомендації від академічної та бізнес-спільноти, а також представників публічної влади. Експертна група відзначила відкритість і готовність стейкхолдерів до різноманітних форм співпраці.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення.

Посилити унікальність ОНП 051 “Економіка”, відобразити цю унікальність в її меті; угодити мету ОНП з професійною діяльністю випускників програми; організувати вчасне оприлюднення затвердженої ОНП на сайті Університету, здійснювати підготовку та затвердження навчальних планів і робочих програм до початку семестру (до 1-го жовтня); узгодити необхідні документи щодо обсягів кредитів ЄКТС за дисциплінами та педагогічною практикою, внести зміни до Положення про організацію освітнього процесу у зв'язку з різними тлумаченнями самостійної роботи, а також надати визначення “індивідуальним заняттям”, що проводяться на третьому освітньо-науковому рівні; посилити інформативність сайтів кафедр, залучених до реалізації ОНП з питань міжнародної діяльності, участі в міжнародних проєктах, конференціях, в тому числі аспірантів; більш активно, на регулярній основі, залучати зовнішніх експертів та викладачів-практиків до забезпечення окремих ОК або модулів, гостьових професорів, в тому числі й закордонних, експертів галузі, представників роботодавців, випускників програми, які є відкритими до такої співпраці; стимулювати здобувачів вищої освіти до участі в академічній мобільності, як в Україні так і за її межами, в тому числі спираючись на міжнародні зв'язки закладу та НПП ОНП “Економіка”; розробити нормативну базу щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; проводити іспит з мови навчання (за ОНП “Економіка” - українська) при вступі іноземців на ОНП згідно з Правилами прийому до ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"; залучати грантові кошти для розширення бібліотечного фонду іноземної літератури, зокрема англійською мовою, відповідно застосовувати її при оновленні робочих програм, курсів; забезпечити підготовку науковими керівниками публікацій, що індексуються в базах даних Scopus та/або Web of Science.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "КИЄВО- МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ"

Освітня програма **37172 Економіка**

Рівень вищої освіти **Доктор філософії**

Спеціальність **051 Економіка**

Із самоаналізу 25.05.2020 р.

[file:///C:/Users/User/Downloads/37172_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/37172_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20(1).pdf)

Освітньо-наукова програма «Економіка» має на меті підготовку нового покоління висококваліфікованих фахівців, які будуть здатні працювати за найкращими світовими стандартами, зберігаючи та творчо розвиваючи головні досягнення вітчизняної економічної науки.

«Цикл професійної підготовки» забезпечує опанування аспірантами методологічного та практичного змісту сучасних напрямів економічної науки, за якими виконуються дисертаційні роботи, формування навичок ефективного планування та здійснення економічного дослідження, здатності до науково-організаційної діяльності, співпраці в межах фахової спільноти та комунікації задля подальшого практичного впровадження його результатів, уміння представляти складну інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово, використовуючи відповідну технічну лексику та методи. Освітні компоненти «Циклу загальної підготовки» стимулюють самостійну і продуктивну дослідницьку діяльність, заохочують дослідницьку активність і прагнення до нових знань, відкритості у комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

У кожному циклі передбачено нормативні дисципліни й надано можливість вибору дисциплін задля забезпечення ефективної реалізації індивідуальних дослідницьких проєктів аспірантів.

ОНП-19 [file:///C:/Users/User/Downloads/ONP_ECONOMY_2019%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/ONP_ECONOMY_2019%20(1).pdf)

Усі здобувачі освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «Економіка» мають можливість сформулювати індивідуальну освітню траєкторію з огляду на потреби виконання дослідницького проєкту і формування майбутньої кар'єри: шляхом вибору дисциплін іншого рівня освіти і через вибір дисциплін у циклі загальної підготовки за певними напрямками

(«викладацька компетентність», «робота з інформаційними ресурсами», «менеджмент наукових проєктів»).

Велика увага приділяється вивченню англійської мови та підготовці до міжнародної публікаційної активності. Аспіранти заохочуються до прослуховування навчальних дисциплін понад кредитний мінімум, зазначений у програмі, якщо це відповідає індивідуальним дослідницьким інтересам; використання ресурсів і можливостей неформальної освіти, міжнародного стажування та академічної мобільності.

Обов'язкові компоненти ОП І. Цикл загальної підготовки

Дисципліни науково-теоретичної підготовки: Логіка, методологія та етика наукового дослідження; Дисципліни науково-практичної підготовки: Цифрова наука та інформаційна грамотність. Викладання в системі вищої освіти. Практика викладання фахових дисциплін
Дисципліни мовної підготовки: Культура наукової мови. Advanced English for Academic Communication -1. Advanced English for Academic Communication -2

Цикл професійної підготовки: Розробка дисертаційного проєкту. Аспірантський дослідницький семінар. Європейська інтеграція та економічний розвиток. Загальний обсяг обов'язкових компонент: 37 кред.

Вибіркові компоненти І. Цикл загальної підготовки: Дисципліни науково-теоретичної підготовки. Прикладна етика в практиці сучасних наукових досліджень. Трансформації в історії науки.

Дисципліни науково-практичної підготовки: Менеджмент наукових проєктів. Стратегії викладання для активного навчання впродовж життя. Управління даними досліджень. Права інтелектуальної власності. Управління кар'єрою та планування розвитку навичок. Дистанційне і змішане навчання. Лідерство і особистий розвиток. Дисципліни мовної підготовки: Корективний курс англійської мови. Редагування наукових текстів англійською мовою. Англійська для підготовки проєктних пропозицій. Підготовка до міжнародних тестів з англійської мови. Обсяг вибіркового компонент: 6 кред.

Цикл професійної підготовки: Теорія економічного зростання. Інтелектуальна економіка: політекономія інновацій. Дисципліна-1 (магістерська програма, відповідно до проблематики дослідження) Обсяг вибіркового компонент: 6 кред. Загальний обсяг вибіркового компонент: 12 кред. **ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ – 49 кред.**

Zvit «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»

http://diit.edu.ua/upload/files/shares/9_Documents/accreditation/zvit_051.pdf

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик. Наявність вмотивованої висококваліфікованої робочої групи на стадії проєктування та для подальшого оновлення ОП, часткове оновлення програмних результатів та освітніх компонент у 2019

році, галузевий контекст ОНП. Високий рівень відповідності Національній рамці кваліфікацій. Відповідність структури та змісту ОП вимогам «Закону про вищу освіту». Наявність у ОП освітніх компонент, які були рекомендовані аспірантами. Практична підготовка здобувачів за ОП є складовою підготовки. Здобувачі мають можливості щодо одержання широкого спектру соціальних навичок. Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу до аспірантури. Наявність публічного доступу до документів університету, що регулюють доступ до ОП та визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО. Розробка Порядку визнання результатів навчання та компетентностей, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті. Умови проведення контрольних заходів є зрозумілими й заздалегідь оприлюднюються. Закладом розроблено чіткі критерії проміжних атестацій здобувачів третього рівня вищої освіти. Наявний механізм запобігання і врегулювання конфліктів інтересів, оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Усі викладачі ОНП мають відповідність за академічною кваліфікацією та освітою. Наявність у закладі навчальної системи «Лідер» (на основі платформи Moodle) та її активне використання учасниками освітнього процесу. Наявність нормативного комплексу, що забезпечує академічну свободу учасників освітнього процесу. Реалізація ОП відбувається за належної бази матеріально-технічних ресурсів для забезпечення навчально-виховного процесу, наукової роботи та соціально-побутових потреб педагогічних та НПП та здобувачів. Функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, наявність у відкритому доступі нормативних документів щодо моніторингу та забезпечення якості освіти, здобувачі вищої освіти залучаються до процесу періодичного перегляду ОНП, що підтверджено на зустрічі із фокус групами. На сайті ЗВО розміщено всю необхідну інформацію щодо освітнього процесу, навчально-методичне забезпечення, опис усіх процесів підготовки здобувача, нормативно-правова база з прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу. Зміст ОНП «Економіка» відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти. Наукова діяльність аспірантів переважно відповідає напрямові досліджень наукових керівників. ДНУЗТ імені академіка В. Лазаряна організаційно та матеріально забезпечує в межах ОНП «Економіка» можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів, забезпечує можливості для долучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення. Сторінка 3
На сайті ЗВО немає проєктів ОП, є лише адреси куди можна надіслати пропозиції. ОНП

«Економіка» за третім рівнем була започаткована у 2016 році і оновлювалась лише 1 раз у 2019 році. Обмежене залучення стейкхолдерів до розробки і оновлення ОП. Структурно-логічна схема не достатньо чітко показує і обґрунтовує взаємозв'язок та порядок вивчення деяких освітніх компонент програми. Вибіркова частина формування компонент ОП потребує удосконалення у контексті збільшення їх різноманітності. Запропоновано впровадити додаткові дисципліни для забезпечення індивідуальної траєкторії підготовки аспірантів (насамперед професійної підготовки). Потребує оприлюднення на сайті ЗВО програм вступних випробувань до аспірантури. Рекомендовано створити чіткі процедури, які забезпечать можливість врахування на ОП наданих послуг здобувачам вищої освіти у системі неформального навчання. Визначити можливості для започаткування практики академічної мобільності здобувачів вищої освіти в контексті цієї ОНП. У робочих програмах з навчальних дисциплін у якості рекомендованої літератури превалюють застарілі джерела та майже немає іноземної літератури та електронних джерел, не відображено використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання. Потребує впорядкування критеріїв оцінювання для окремих ОК освітньо-наукової програми «Економіка». Недостатність фіксації точної інформації, яка б дозволила сформувати цілісне уявлення про культуру якості у контексті дотримання вимог щодо академічної доброчесності, залучити здобувачів до участі у Групі сприяння академічній доброчесності. Відсутність залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, провідних науковців. Слабка обізнаність НПП щодо тренінгів, семінарів тощо щодо підвищення кваліфікації. Відсутня безпечність з позиції забезпечення психологічного здоров'я, в структурі університету відсутня психологічна служба та/або відповідальна особа. Обізнаність здобувачів щодо дій у випадку конфліктних ситуацій є формальною. В академічній спільноті закладу вищої освіти культура якості перебуває на стадії становлення: розроблено нормативні документи, існують інформаційні системи управління освітнім процесом, визначено групу моніторингу якості освітньої діяльності, здійснюється моніторинг результатів навчання. Не оприлюднюється узагальнена інформація щодо результатів громадського обговорення освітньої програми, отриманих пропозицій та зауважень. Наукові керівники аспірантів за ОНП «Економіка», гарант ОП працюють на кафедрах, що не відповідають спеціальності 051 «Економіка». При цьому єдина ОП бакалаврського рівня за спеціальністю 051 «Економіка» («Економічна кібернетика») започаткована на кафедрі Економіки та менеджменту, магістерський рівень за ОП відсутній. Відповідно, не усі теми дисертацій чітко відповідають спеціальності 051 «Економіка» і лише 3 мають галузеве спрямування. Потребує активізації практика участі наукових керівників та аспірантів у дослідницьких проектах.

Основні напрямки наукових досліджень: Інноваційна економіка; Інтелектуальна економіка; Економічний розвиток; Міжнародна економіка; Європейська економічна інтеграція; Міжнародна торгівля та торговельна політика; Регіональна економіка

Теми дисертаційних досліджень аспірантів освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка» станом на 01.11.2019 р.

Економічна політика України у сфері міжнародної торгівлі в умовах поглиблення інтеграції із ЄС

Регіональна інноваційна екосистема як фактор конкурентоспроможності регіонів

Транснаціональні великі компанії як агенти процесу регулювання світогосподарських зв'язків

Малий бізнес як чинник формування креативної економіки в Україні

Моделювання діяльності українських промислових МСП в умовах глобального ринку

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ОНП-19, 051 «Економіка», phd

https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/osvitni_programy_2020/OPP_051.pdf

Мета ОНП: Розвиток загальних та фахових компетентностей для забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації і здійснення науково-дослідницької та проектно-аналітичної діяльності, науково обґрунтованого консультування в сфері економіки та бізнесу, а також викладацької роботи достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем дослідницько-проектної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження в галузі економіки, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Особливість: ОНП спрямована на розвиток дослідницького потенціалу та компетентностей здобувачів за рахунок оптимального поєднання наукової та практичної частини програми.

Передбачає можливість проходження наукового стажування в іноземних закладах вищої освіти, з якими укладено угоду про академічну мобільність та співпрацю у сфері наукових досліджень. Обов'язковим є програма науково-дослідницького стажування, а також портфоліо особистого розвитку

Перелік компонент. Загальні. Філософія і методологія наукової діяльності: 4 кред. Філософія науки. Загальнонаукова методологія. Наукова етика. **Стратегія наукових досліджень:** 6 кред. Нормативно-правова база наукових досліджень. Інтернаціоналізація науки. ІКТ в сучасних наукових дослідженнях. **Наукова комунікація іноземною мовою** 10 кред.

Фахові. Розвиток економічної наукової галуз. Методологія та методи економічних досліджень. Економіка знання в статистично-інформаційній презентації. Математичне моделювання в економічних дослідженнях. Науково-викладацька. Науково-дослідницька практика. Всього 41 кред,

Дисципліни вільного вибору. З двох дисциплін аспірант обирає одну у семестрі (4 кред.)

Економічна безпека національної економіки. Прикладні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки національної економіки. Цифрова економіка та інновації. Прикладні аспекти розвитку інформаційно-комунікаційних систем в економіці. Інтелектуальна власність та стартап проекти. Прикладні аспекти комерціалізації результатів. Актуальні проблеми економічних досліджень. Прикладні аспекти діагностики та прогнозування в економічних дослідженнях. З двох дисциплін аспірант обирає одну (3 кред.) Соціальна відповідальність економічних рішень. Прикладні аспекти соціальної відповідальності в економічних дослідженнях.

Всього вибіркових: 19 кред. Всього: 60 кред.

УНІВЕРСИТЕТ ДЖОРДЖА МЕЙСОНА, GEORGE MASON UNIVERSITY, США

<https://catalog.gmu.edu/archives/2017-2018/colleges-schools/humanities-social-sciences/economics/economics-phd/economics-phd.pdf>

Університет Джорджа Мейсона або George Mason University (GMU) - державний вищий навчальний заклад в США. GMU почав свою роботу в 1972 році. Кампус університету знаходиться в межах міста Ферфакс. George Mason University - незмінно входить в 100 кращих навчальних закладів США. Університет стабільно входить в 5% топових навчальних закладів США. Університет є провідним вузом в сфері «Економіка і бізнес», займаючи 47 позицію в світі в цьому напрямку.

Навчальна програма, phd «Економіка»

Особливості організації навчання:

Основні дисципліни: [ECON 637](#) Економетрика I, [ECON 715](#) Макроекономічна теорія I, [ECON 811](#) Мікроекономічна теорія, [ECON 816](#) Макроекономічна теорія II, [ECON 812](#) Мікроекономічна теорія II, [ECON 830](#) Математична економіка I - всі по 3 кредитів, Всього: **18 кред.**

Факультативи: Здобувачі обирають 30-42 кредитів факультативів з курсів економіки за будь-якими напрямками, пропонованих кафедрою.

Здобувачі можуть замінити до 6 кредитів на курси поза економікою в тісно пов'язаних областях з попереднім письмовим схваленням директора програми для випускників кваліфікаційні іспити. Здобувачі повинні успішно скласти кваліфікаційні іспити з мікроекономіки та макроекономіки.

Здобувачі повинні успішно здати іспити з напрямку практичної складової програми (в оригіналі – польові іспити) з двох галузей знань. Залежно від наявності курсів, департамент аспірантури пропонує курси в конкретних областях навчання, на яких будуть засновані польові іспити за галузями знань. Оскільки конкретні курси, пропоновані щороку, змінюються, здобувачам пропонують проконсультуватися з департаментом про курси, які можна використовувати для обраної галузі.

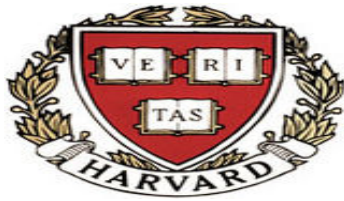
- Економіка країни
- Конституційна політична економія
- Економічна історія
- Економічна соціологія і політична економія
- Експериментальна економіка
- Виробнича організація
- Індивідуальний польовий іспит
- Інститути та розвиток
- Право і економіка
- Теорія грошей
- Громадський вибір
- Смітіанських політична економія

Дисертація:

ECON 998 Дослідження докторських дисертацій.

ECON 999 Докторська дисертація (мінімум з 3 кредитів)

Всього кредитів 12-24 кред. Всього кредитів: **72.**

HARVARD UNIVERSITY, ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, США

<https://gsas.harvard.edu/programs-of-study/all/organizational-behavior>

Гарвардський університет - один з найвідоміших університетів США і всього світу, найстаріший вуз США. Знаходиться в місті Кембридж, штат Массачусетс. Гарвард входить в асоціацію 8-ми приватних університетів США - «Лігу Плюща», яка знаменита своєю елітарністю і високими стандартами освіти.

Програма **Business Economics**, PhD на базі «Гарвардської Школи економіки» (HBS) університету.

<https://gsas.harvard.edu/programs-of-study/all/business-economics>

GSAS («Вища школа мистецтв і наук») та HBS спільно пропонують програми PhD з 1916 року. Крім економіки бізнесу, GSAS і HBS співпрацюють за програмами в області ділового адміністрування, організаційної поведінки та політики в галузі охорони здоров'я (напрямок управління). Програма готує здобувачів до кар'єри в академічних колах на таких факультетах, як економіка, фінанси, державна політика, а також в бізнес-школах. Докторанти HBS в області економіки бізнесу, корпоративних фінансів, промислових організацій та міжнародного бізнесу, ринків, конкуренції і державного регулювання, досліджують найбільш важливі з актуальних тем в області економіки через призму бізнесу. Програма, спільно керована HBS і факультетом економіки GSAS, поєднує в собі теоретичний аналіз з глибокими міждисциплінарними дослідженнями, заснованими на реальних даних.

Особливості навчання

Аспіранти (докторанти) за програмою «Економіка бізнесу», проходять курси (дисципліни) разом зі студентами на факультеті економіки, вивчаючи мікроекономічну теорію, макроекономічну теорію, теорію ймовірності, статистику, економетрику і інші спеціалізовані дисципліни. Крім того, два курси MBA в HBS поглиблюють теоретичні знання і допомагають використовувати їх на практиці. Робота на курсі завершується письмовим іспитом, який проводиться спільно GSAS і HBS в кінці другого року навчання за двома спеціальними областями навчання.

На додаток до роботи на курсі і проводяться дослідження, аспіранти (докторанти) повинні пройти один академічний семестр навчання.

Докторанти HBS використовують інструменти і знання, отримані в рамках курсів, щоб ставити і відповідати на нагальні питання з області економіки. Після здачі польових (практичних) іспитів відбувається тісна співпраця з наставниками факультетів, щоб

визначити напрямок подальших досліджень, яке буде коригувати первинне дослідження. Аналізуються дані, отримані в рамках дослідження, сформовані релевантні незалежні висновки.

Галузі спеціалізації: Поведінкова економіка; Розробка; Економетрика; Економічна теорія;

Економіка організації; Підприємництво; Фінанси; Промислова організація; Міжнародна економіка; Економіка праці; Макроекономіка; Консультування

Курсова робота (робота на курсах). Курси (дисципліни)

- Мікроекономічна теорія 1 і 2 (Econ 2010 a, b).
- Макроекономічна теорія 1 і 2 (Econ 2010 c, d).
- Вищі кількісні методи 1 і 2 (Econ 2110 і 2120) або більш поглиблений курс з економетрики.
- Економіка вищого рівня. Цей курс слід вибрати, щоб підготуватися до просунутої роботи на другому курсі. Econ 2010d - це одна з можливостей, якою настійно рекомендується пройти серію курсів з макроекономіки. Інші можливі курси можуть бути по математиці, статистиці, інформатики або психології. Курс, обраний відповідно до цієї вимоги, повинен бути схвалений керівником.
- Історія бізнесу. Вимога до цього курсу може бути виконано кількома способами, включаючи семінар з історії бізнесу для докторантів, попередньо затверджений курс індивідуального навчання або попередньо затверджений курс MBA.
- 4 курсів для задоволення вимог курсу «Спеціального польового (практичного) іспиту», який проводиться в кінці другого року навчання студента. Додаткову інформацію див. В розділі «Спеціальний польовий іспит».

ECONOMICS 3000 - це обов'язковий курс для всіх студентів третього курсу, в якому студенти заповнюють дослідницьку роботу під керівництвом свого наукового керівника. У студентів є один рік, щоб заповнити роботу, і він / вона повинні подати до аспірантури за підписом як мінімум двох викладачів. Документ Ec3000 може бути написаний у співавторстві.

Всі студенти, які не мають ступеня MBA, повинні пройти два факультативних курсу HBS MBA або пройти один курс MBA і працювати в якості викладача. MBA (Master of Business Administration) - історично головна (флагманська) програма в бізнес-школі.

Студенти повинні викладати або допомагати з викладанням по офіційно пропонованим курсам протягом одного повного академічного семестру. Це включати як мінімум 8 годин викладання перед студентами і 16 годин підготовки до викладання. Вимога може бути виконано шляхом проходження стажування або викладання в Гарвардському університеті.

Приклади тем дисертаційних робіт

Емпіричний аналіз в області фінансів і макроекономіки

Есе з фінансів для споживачів і малого бізнесу

Есе з корпоративних фінансів

Есе з підприємництва та фінансової економіки

Есе з фінансів та економетрики

Есе з фінансової економіки

Есе з фінансового посередництва

Есе з домашнього фінансування і банківського регулювання

Есе з інформаційних технологій і продуктивності

Есе з економіки праці

Есе з інфраструктурі ринку і поведінкової економіки

Есе з грошово-кредитної політики з інформаційним аспектом

FREE UNIVERSITY OF BOZEN-BOLZANO, ІТАЛІЯ

У національних рейтингах університет щорічно займає лідируючі позиції. У 2020 році італійський дослідний центр соціальних досліджень Censis четвертий рік поспіль поставив університет на перше місце серед невеликих приватних університетів (менше 5000 студентів). Займає високі місця в міжнародних рейтингах, особливо в категоріях «інтернаціоналізація», «задоволеність студентів» і «орієнтованість на практику».

PhD in Management and Economics

<https://www.unibz.it/en/faculties/economics-management/phd-management-economics/>

Особливості: 4-річна очна програма PhD поєднує в собі методичні та теоретичні курси з додатковим індивідуальним навчанням за рекомендацією наукового керівника в залежності від конкретних дослідницьких інтересів і цілей аспіранта. Індивідуальне навчання та наставництво по конкретним темам, а також фінансування дослідницьких поїздок за кордон є особливими компонентами нашої програми. Аспіранти будуть ознайомлені з конкретними областями досліджень факультету, включаючи організаційні та інституційні відхилення, аналіз економічної політики, фінансові ринки і їх регулювання. Отримають можливість брати участь у відповідних дослідницьких проектах.

Структура програми: Перший рік програми присвячений освоєнню базових знань про методи і теорії в області менеджменту і економіки з метою розвитку загального набору навичок серед докторантів. Пропонується вивчити різні дослідницькі підходи та спеціалізовані питання.

До кінця другого року програма надає студентам необхідні навички, компетенції та інструменти для успішного проведення теоретичних емпіричних досліджень в різних областях, а також можливості для створення власної наукової мережі шляхом відвідування міжнародних конференцій і літніх шкіл, а також відвідування інших університетів. Друга половина програми в першу чергу присвячена завершенню дисертації шляхом написання високоякісних дослідницьких робіт, призначених для публікації у відомих рецензованих журналах. Передбачається, що дисертація буде носити кумулятивний характер, тобто збірник наукових статей з докладним вступом і висновком, в яких будуть висвітлені цілі дослідження і результати.

Організація навчального процесу: *1 рік навчання* - Обов'язкова курсова робота (курси, дисципліни): Кар'єрна орієнтація і наукова етика. Філософія науки. Кількісні методи дослідження. Економічні теорії. Теорії управління. Розвиток навичок письма і рецензування. Спеціальні дослідні центри: наприклад, Аналіз бізнес-політики. Робота над дисертацією (1/2 від всього обсягу): Пропозиція по дослідженню, захист, робочий документ. Звіт про хід роботи. *2 рік навчання.* Досконалість у викладанні - семінар / курс. Робота над дисертацією (2/3 обсягу), Звіт про хід роботи. *3 рік навчання:* після узгодження і консультації з керівником 4-6 міс. навчання за кордоном. Робота над дисертацією (3/4 від всього обсягу). *4 рік навчання:* Подача дисертації і RR-процес.

Приклади тем дослідження в рамках Програми Phd в галузі управління та економіки у Вільному університеті Бозен-Больцано:

Економіка безпілотних автомобілів і електромобілів.

Мікроекономіка блокчейна і криптовалюта.

Якість доходів в приватних фірмах.

Вплив культури на якість заробітку.

Стратегічний менеджмент як балансує дію між минулим і майбутнім: тимчасова динаміка, історія, традиції і тимчасові пошуки в багатоцільовий просторі.

Інновації та технологічні проблеми в фірмах за участю сім'ї:

Роль і важливість контексту.

Соціальна економіка виробнича організація

Вибір моделі і оцінка невизначеності моделі для великих економетричних даних.

Статистичне моделювання багатовимірних просторово-часових даних.

Роль множинного інтелекту в глобальних віртуальних командах.

Вплив стійкості на продуктивність співробітників.

Міжнаціональні відмінності в практиці управління людськими ресурсами.

Ухвалення економічних та управлінських рішень при неповних перевагах.

Аналіз економічних і фінансових даних з потенційно несумісними результатами: багатовимірні квантилі, рангові функції і рекомендаційні системи.

Ігри з багатовимірними виграшами: концепції рівноваги, виграш гарантують стратегії, подвійність, заснована на багатозначних підходах.

Заходи фінансового ризику і страхові премії для ринків з транзакційними витратами, засновані на підходах з фіксованою вартістю.

Чисельне моделювання залежних міграцій кредитних рейтингів.

Ділові цикли та міграція залежних кредитних рейтингів.

Підприємці як дійові особи і постачальники ресурсів.

Вплив батьків, друзів і партнерів на процес стартапу молодих підприємців.

Міжнародний туризм - повстання з попелу або назад в нормальний (розвиток в посткризовий час).

Споживче поведінка: експериментальні підходи до харчових відходів в туризм

Розвиток туризму і благополуччя жителів - міжнародна перспектива (емпірична)

Економіка державного сектора.

Економіка розвитку.

Злиття і реструктуризація активів в цифровий фінансової індустрії.

Вплив генерального директора банку на результати і ризику.

Управління погано структурованими проблемами.

Евристика для підвищення організаційної стійкості.

Роль технологічного впливу.

Пом'якшення наслідків глобального потепління.

Поведінка зелених споживачів.

Організація ринку і координація якості на винних ринках ЄС

Економіка сталого туризму і місцевого розвитку.

Економіка динамічного туризму.

Міжнародна макроекономічна динаміка.

Наслідки жорсткої бюджетної політики економії.

Боргові обмеження у відкритій економіці.

Культура і фінанси.

Динаміка кредитного ризику.

Ідентифікація з використанням історичних фінансових даних.

Імміграція і економіка народонаселення.

Економіка охорони здоров'я.

Польові експерименти в поведінкової економіки персоналу.

Економіка благодійності.

Психофізіологічні методи вимірювання емоційного стану туристів.

Вплив зміни клімату на напрямки альпійського туризму

Конкурентоспроможність, стійкість та інновації туризму: проблеми з вимірами.

Розподіл фінансових активів при невизначеності параметрів.

Теоретична і емпірична оцінка активів.

Оцінка економічного впливу Covid-19 за допомогою кількісних фінансових інструментів.

**LIBERA UNIVERSITÀ INTERNAZIONALE DEGLI STUDI
SOCIALI, ITALIA**

Luiss – Libera Università Internazionale degli Studi Sociali Guido — один з кращих університетів Італії, згідно з щорічним рейтингом Censis, Multirank, Financial Times і QS. Приватний вищий навчальний заклад, заснований в 1977 році, спеціалізується на викладанні соціальних наук (економіки, політології, права), а також славиться потужним факультетом бізнесу і менеджменту. Кращий приватний університет Італії за версією Il Sole 24 Ore.

<https://translate.google.com/translate?hl=ru&sl=en&u=http://phdeconomics.luiss.it/&prev=search&pto=ae>

The PhD in Economics at Luiss Guido Carli

Програма PhD з економіки в Luiss Guido Carli - це чотирирічна програма, що забезпечує поглиблене освіту в усіх основних галузях економіки. Програма вимагає очного навчання і викладається англійською мовою. Вона розроблена з метою надати можливість студентам аналізувати і вирішувати широкий спектр економічних проблем, а також навчати передовим аналітичним, емпіричним і кількісних методів. Студенти здобувають необхідні навички для академічної та професійної кар'єр в університетах, міжнародних дослідницьких інститутах, державних органах, центральних банках, консалтингових і фінансових установах.

Структура програми:

На першому курсі студенти проходять поглиблені тематичні курси другого курсу RoME (римські магістри економіки) і поєднують їх з курсами PhD Luiss. Ці курси охоплюють галузі прикладної мікроекономіки, макроекономіки, економетрики та фінансів. Студенти проводять частину другого року навчання на курсах підвищення кваліфікації для докторантури. Інша частина другого курсу, третього і четвертого курсу присвячена написанню докторської дисертації.

Luiss досяг угоди з Інститутом економіки та фінансів Ейнауді (EIEF), згідно з яким студенти, які навчаються на першому та другому курсах програми PhD Luiss, можуть займатися викладацької діяльності (формальні курси і консультації) і отримувати весь спектр

можливостей, що надаються EIEF (дослідний інститут, спонсорований банком Італії, розташований недалеко від кампусу Luiss). Викладацький склад EIEF високо оцінений в рамках міжнародної академічної професії.

Напрями навчання:

SECS-P / 01 - Economia Politica

SECS-P / 05 - Економетрія

SECS-S / 06 - Математичні методи економіки і науки

Всього в рамках програми: 240 кредитів.

Курси, які викладаються:

Прикладна мікроекономіка (Промислова організація, Поведінкова економіка, Економіка праці)

Макроекономіка (Грошово-кредитна економіка, Сучасна макроекономіка)

Економетрика (Байєсова оцінка, Непараметрична економетрика, Тимчасові ряди, Панельний аналіз)

Фінанси (Ціни на активи, Корпоративні фінанси, Банківська справа)

Основні напрямки досліджень:

Макроекономіка

Мікроекономіка

Економетрика

Поведінкова і експериментальна економіка

Фінансова економіка

Грошово-кредитна економіка

Міжнародна економіка

Промислова організація

Економіка праці

Громадська економіка

Технологічний університет Брно (BUT) - найбільший технічний / інженерний університет в Чеській Республіці (21 000 студентів, 8 факультетів, 3 університетських інституту) і один з провідних навчальних і дослідницьких університетів у Центральній Європі.

PhD Програма «Управління та економіка компаній»

<https://www.phdstudies.com/PhD/Czech-Republic/South-Moravian-Region/Brno/&prev=search&pto=aue>

Мета програми: PhD програма «Управління і економіка компаній» спрямована на підготовку висококваліфікованих експертів для досліджень в галузі управління компаніями, для викладання і проведення досліджень в університетах, а також для роботи в міжнародних організаціях, національних і міжнародних компаніях.

Акцент робиться на придбання глибоких і систематичних знань, розумінні теорій, а також на освоєнні сучасних методів і процедур, які можна застосувати до економіки як галузі науки, на впровадженні передових методів досліджень в області економіки, управлінні компаніями і на розвитку досвіду в економетриці.

Студенти концентруються на власному дослідженні, знаходячи вирішення дослідницьких проблем, приділяючи особливу увагу повноті і теоретичній основі знайдених рішень. Невід'ємною частиною діяльності студентів є публікація результатів досліджень, їх інтерпретація і подальше подання в різних формах (презентація на дослідних форумах, на наукових конференціях, написання статей, розробка і подання дослідницьких проектів і т. П.), Але, перш за все, написання і захист дисертації.

Особливість програми: Ключовим обов'язковим предметом є методологія науки та дослідницької роботи в галузі економіки та управління, яка пропонується у співпраці з Академією наук Чеської Республіки.

Організація навчального процесу: Докторська програма пропонується на основі індивідуальних навчальних програм, розроблених керівниками у співпраці зі студентами. Індивідуальна навчальна програма розрахована на чотири академічних року і дає студенту знання і навички, необхідні для проведення досліджень. Проект кожної індивідуальної навчальної програми має бути обговорено і затверджено докторської комісією. При плануванні докторантури акцент робиться на:

- навчальна програма / навчання;
- самостійна науково-дослідна діяльність по дисертаційної тематики;
- інтернаціоналізація, підтримувана перебуванням за кордоном;

- педагогічна практика;

Ключовою частиною індивідуальної навчальної програми є поділ навчання і завершення необхідних теоретичних і факультативних курсів.

Перший рік включає два обов'язкових курсу:

- Методологія науки та дослідницької роботи в галузі економіки та менеджменту
- Економіка III

На другому курсі викладається один обов'язковий спеціалізований курс:

- Академічне письмо

Студенти можуть вибрати один обов'язковий факультативний курс, який розширює знання і навички, необхідні для написання гарної дисертації. Це такі курси:

- Теорія менеджменту
- Сталий розвиток і кругова економіка
- Управління інформацією
- Теорія маркетингу
- Теорія управління бізнесом
- Теорія і практика фінансового менеджменту
- Методи економічного управління підприємствами

Організація роботи над дисертацією: Оскільки індивідуальна навчальна програма повинна включати дослідницьку діяльність, засновану на спрямованості дисертації, починаючи з першого року навчання потрібні наступні результати досліджень (результати досліджень I-IV):

- На першому курсі студент повинен мати як мінімум одну публікацію (внесок в матеріали внутрішньої / міжнародної конференції або статтю, опубліковану в журналі, що рецензується), відповідну тематиці дисертації, що має структуру дослідницької статті з співавторством не менше 80%.
- Мінімум одна публікація потрібна на другому році навчання (стаття в журналі типу *Jimr* або *JSC* або вклад в конференцію типу *Defendant*) з співавторством не менше 80%.

На третьому курсі потрібно як мінімум одна публікація (дослідницька стаття в журналі типу *Jimr* або *JSC*), відповідна темі дисертації, з співавторством не менше 80%. • На четвертому курсі також очікується, що докторант опублікує як мінімум одну дослідницьку роботу в журналі типу *Jimr*, що відноситься до теми дисертації, написаної тільки докторантом, або кілька статей із загальним 100% співавторством. Необхідні результати досліджень, як визначено вище, підтримують елемент інтернаціоналізації, оскільки виконання вимог до публікації (особливо в третій і четвертий роки) можливо тільки в тому випадку, якщо опубліковані статті написані англійською мовою.

Теми докторантури:

Альтернативна теорія компанії як засіб управління компанією.

Бізнес-моделі. стійкі інновації

Цифрова трансформація бізнес-моделей

Маркетинг в епоху цифрової трансформації

Оптимальне керування однією динамічною економічною моделлю з запізненням.

Кількісні методи прийняття управлінських рішень.

Політична економія дезінтеграції: оцінка економічних наслідків з точки зору малого і середнього підприємництва.

Використання методів м'яких обчислень в якості підтримки процесів прийняття рішень в управлінні підприємством.

Інструменти і методи ціноутворення природних монополій.

ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ВРОЦЛАВ
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCŁAWIU

<http://www.ue.wroc.pl/en/>

Вроцлавський університет економіки та бізнесу входить до числа найкращих економічних шкіл Польщі та є важливим центром науки та досліджень. Його діяльність спрямована на підтримку та зміцнення позицій університету на регіональному, національному та міжнародному рівнях, покращення конкурентних переваг та формування іміджу сучасного закладу, відкритого та доброзичливого до своїх працівників, студентів та навколишнього середовища.

http://www.ue.wroc.pl/programs/20007/interdisciplinary_doctoral_studies_sis_phd_ekonomia.html

Програма "SIS PhD Ekonomia +"

Міждисциплінарні докторські студії "SIS PhD Ekonomia +" реалізуються в рамках проекту, що фінансується Національним центром досліджень та розробок (POWR.03.02.00-IP.08-00-DOK / 17 конкурс на міждисциплінарні програми докторантури («Захід 3.2», «Дослідження», «Вища освіта для економіки та розвитку», Оперативної програми «Розвиток освіти знань» на основі співфінансування)).

Метою проекту є підвищення якості та ефективності навчання докторантів філософії в Вроцлавському економічному університеті шляхом розробки та впровадження міждисциплінарної докторської програми в національному масштабі, включаючи міжнародну складову на факультеті менеджменту, інформатики та фінансів. Підтримка

надається докторантам, які готують міждисциплінарні докторські дисертації за одним із напрямків у галузі економічних наук та з іншого напрямку (інформатика або право).

Навчальна програма була розроблена з особливим акцентом на міждисциплінарність, яка включає наступні предмети.

Обов'язкові предмети:

Процедури підготовки міждисциплінарних докторських дисертацій

Методологія міждисциплінарних наукових досліджень

Економічні науки - напрямки досліджень з конкретних дисциплін

Інформатика

Вибіркові предмети - Інформаційні технології (4 з 6):

Практичні аспекти теорії обчислювальної складності

Математичне моделювання та структури даних

Розробка ефективних методів оптимізації

Комп'ютерні засоби, що підтримують методи оптимізації проектування

Електронна економіка

Індустрія 4.0

Вибіркові предмети - право (4 з 6)

Публічне економічне право

Фінансове та податкове законодавство

Господарське право

Міжнародне приватне право

Цивільне право

Економічний аналіз права

Науковий напрямок:

Економіка + Інформаційні технології

Економіка + право

**THE UNIVERSITY OF NOTTINGHAM (НОТТІНГЕМСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)**

Ноттінгемський університет - один з найбільших і престижних університетів Великої Британії та світу. Цей публічний дослідницький університет - один з найбільших державних дослідницьких університетів Британії, який незмінно входить в топ-15 університетів Великобританії і топ-100 університетів світу.

<https://www.nottingham.ac.uk/pgstudy/course/research/economics-mres-phd>

Програма MRes / PhD Economics

MRes / PhD - це інтегрований річний курс магістра досліджень (MRes), за яким відбувається перехід на ступінь доктора економічних наук (Phd, чотири роки).

MRes / PhD включає:

- один рік модулів, що охоплюють інструменти, методи і літературу, необхідні для написання докторської дисертації по передовим економічним напрямам;
- чотири роки (максимум) досліджень під керівництвом всесвітньо відомого факультету;
- два керівника, які допомагають забезпечити безперебійне просування дослідницької роботи докторанта;
- підтримка і ресурси, які дозволяють докторанту брати участь в науковому співтоваристві і зайняти лідируюче становище на ринку праці;
- можливість отримання стипендій.

У виняткових випадках можливе зарахування безпосередньо на перший курс докторантури (без завершення попереднього року MRes). Однак, ці кандидати не отримують стипендії.

Під час навчання є бути можливість відвідувати майстер-класи запрошених академічних експертів. Таких як, Петро Седлачек з Оксфорда і Понтус Рендалом з Кембриджа - лекції про обчислювальну макроекономіку, а Андрес Родрігес-Клер з Берклі – лекції про торгівлю, промислову політику і добробут.

Основні модулі, що викладаються в першому семестрі:

- мікроекономіка
- макроекономіка
- економетрика

У другому семестрі обирається один з розширених модулів:

- макроекономіка
- мікроекономічна теорія
- прикладна економетрика
- поведінкова економіка
- обчислювальна економіка

Протягом року навчання MRes докторант вивчає навчальні модулі просунутого рівня, щоб придбати необхідні навички і знання для досліджень в області економіки, результатом навчання повинні бути успішно здані екзамени, що є вимогою для переходу на чотирирічну програму PhD.

Після вступу до докторантури - акцент робиться на дослідженнях, докторант продовжує мати доступ до досліджень і навчання загальним навичкам, які надаються Школою економіки і Вищою школою. Навчання проводиться для підготовки статей для публікації в академічних журналах і для подачі заяви на роботу в академічних колах.